

Лоза Юлія Олегівна,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник: **Данилюк Оксана Климівна,**

кандидат філологічних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Освітній процес у Новій українській школі вимагає стратегії прискореного, випереджувального інноваційного розвитку освіти й науки, забезпечення умов для розвитку, самоствердження і самореалізації особистості впродовж життя. Тому зважаючи на новий зміст освіти навчання молодших школярів знаходиться в епіцентрі уваги, адже саме перші роки мають надзвичайно важливий вплив на подальший розвиток інтелекту, творчості, формування характеру, саморозвиток особистості тощо.

Завдяки активній взаємодії з ідеями та знаннями, а також зі світом загалом, ми бачимо дітей, які готові мати справу із завтрашньою реальністю – реальністю, яку вони втілюватимуть самостійно. З цієї точки зору, навчання через гру є вирішальним для позитивного, здорового розвитку дитини, незалежно від ситуації [1].

Формування навчальних дій дітей молодшого шкільного віку пояснюються специфікою пізнавальних процесів малюків: відчуттів, сприймань, пам'яті, уяви та мислення. Відтак вікові особливості розумових дій дітей полягають у тому, що кожний із зазначених компонентів розумової діяльності насичений руховим змістом, образами, переживаннями. Під час сприймання інформації в дитини активізується наочно-дійова форма мислення, потім додається образна і нарешті – понятійно-логічна. Така тріада мислення забезпечує переробку чуттєвої інформації та її узагальнення у складних навчальних схемах.

Формування навчальних навичок відбувається у взаємодії дитини з вчителем, який створює умови, за яких розвивається увага, пам'ять, розуміння

власних способів пізнання. Саме тому важливо здійснювати діяльнісний підхід до організації навчання дітей. Учитель виступає як організатор навчальної діяльності, в якій дитина виконує складні рухові завдання. Засвоюючи дії, дитина не отримує інформацію в готових схемах, а діє. У такий спосіб відбувається розвиток психомоторних здібностей та інтелекту маленьких учнів.

Аналіз шляхів підвищення ефективності навчання дає можливість виокремити три основних напрями розвитку інноваційних освітніх технологій: використання дискусії у процесі навчання, організація проблемного навчання, впровадження гри в навчальний процес. Отже, серед методів навчання особливого значення набувають ігри, і особливо дидактичні, оскільки ігри мають такі особливості:

- містять ігровий (розважальний, змагальний та ін.) компонент;
- можуть нести навчальний елемент (зміст, організація);

базуються на ігровій діяльності, яка бажана для дітей молодшого шкільного віку [2].

Мета гри — забезпечення переходу від пізнавальної мотивації до зв'язку з появою потреби у знаннях та їх практичного застосування в обстановці навчального процесу; в іграх використовуються прийоми, що «розкріпачують» учнів, викликають бажання вирішувати проблеми в ході гри.

Головними умовами ефективності застосування дидактичних ігор є органічне включення їх до навчального процесу: захопливість, цікавість, обов'язковість ігрових елементів, зокрема зачинів; обов'язковість правил, які не можна порушувати; включення лічилок; емоційне ставлення самого вчителя до ігрових дій (його слова й рухи цікаві, несподівані для дітей) [2].

Запровадження дидактичної гри в освітній процес початкової школи має важливе значення, серед яких є:

мотивація до навчання: дидактичні ігри стимулюють цікавість і бажання вчитися, оскільки навчання стає активним та інтерактивним процесом, що захоплює дітей;

розвиток когнітивних здібностей: ігри сприяють розвитку мислення, пам'яті, уваги та інших когнітивних функцій. Діти вчаться аналізувати, порівнювати, класифікувати та робити висновки;

підвищення комунікативних навичок: у процесі гри діти спілкуються між собою, вчаться працювати в команді, обговорювати завдання і шукати спільні рішення;

індивідуалізація навчання: дидактичні ігри дозволяють враховувати індивідуальні особливості кожної дитини. Вчитель може підібрати гру, що відповідає рівню розвитку та інтересам конкретного учня;

засвоєння навчального матеріалу: граючи, діти легше засвоюють нову інформацію, оскільки гра забезпечує багаторазове повторення матеріалу в різних формах;

розвиток творчих здібностей: дидактичні ігри сприяють розвитку уяви і творчого мислення, діти вчаться придумувати нові стратегії, вирішувати нестандартні завдання;

психологічний комфорт: ігрова форма навчання знижує стрес і напругу, що можуть виникати під час традиційних уроків, діти почуваються більш розкуто і впевнено;

виховання соціальних навичок: ігри допомагають розвивати навички соціальної взаємодії, такі як співпраця, відповідальність, вміння домовлятися і дотримуватися правил.

Таким чином, дидактичні ігри є ефективним інструментом у навчальному процесі початкової школи, сприяють всебічному розвитку дитини та створюють сприятливі умови для засвоєння знань.

Гра охоплює багато вмінь, які, як нам відомо з досліджень, ведуть до усвідомленого навчання і забезпечують у такий спосіб сприятливе середовище для розвитку вмінь та опанування знаннями, які діти повинні мати, щоб процвітати та досягати успіх у дорослому житті. Діти мають власну мотивацію до гри, що варто використовувати як підґрунтя до навчання та розвитку нових умінь та навичок. Під час гри діти беруть на себе

відповідальність і роблять вибір щодо того, як вони вчиняють.

Отже, запровадження дидактичних ігор в навчальний процес сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності (від виконавського – до пошукового і творчого, та формується система внутрішніх зв'язків. Гра – один із важливих способів взаємодії педагога з дитиною, допомагає дитині вчитися мислити, шукати та використовувати інформацію. Це є дієвим інструментом тренування, який дозволяє ставити питання до світу навколо, не боятися помилок, ризикувати, пробувати знову і знову, що дозволяє дитині стверджуватися у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів: <http://surl.li/btwkw>
2. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічного факультету. Київ: Абрис, 1997. 366 с.